

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Odmieniamy nazwiska: Beckett vs. Poczobutt

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Czym się różnią te dwa nazwiska? Zakończenie graficzne i foniczne mają takie samo (takie samo, nie „takie same”!), każde z nich może być zarówno nazwiskiem mężczyzny, jak i nazwiskiem kobiety (przecież Samuel Beckett miał matkę, a niejeden Poczobutt – córkę), a jednak różnią się, jeśli chodzi o odmianę. Dlaczego? Dlatego że pierwsze jest nazwiskiem obcym, a drugie polskim. A w wypadku odmiany nazwisk zakończonych w mianowniku na podwojone t (czyli na -tt), o ortografii odmiany decyduje właśnie pochodzenie lub raczej stopień przyswojenia nazwiska (bo wszystkie nazwiska o takim zakończeniu są z pochodzenia obce, ale mogą być nazwiskami dobrze zakorzenionymi w polszczyźnie, przyswojonymi i traktowanymi jak rodzime). Obce nazwisko Beckett – jeśli jest nazwiskiem mężczyzny – odmienimy poprawnie: Beckett, Becketta, Beckettowi, Becketta, z Beckettem i – uwaga! – o Becketcie. W formie miejscownika pozostawiamy pierwsze graficzne t, a drugie (zgodnie z wymianą głoskową) zastępujemy dwuznakiem ci. Piszemy więc: Becketcie, ale wymawiamy [bekeće] – tak jakby tego pierwszego t nie było.

Nazwisko polskie Poczobutt – jeśli jest nazwiskiem mężczyzny – odmienimy poprawnie: Poczobutt, Poczobutta, Poczobuttowi, Poczobutta, z Poczobuttem i – uwaga! – o Poczobucie. Tym razem w formie miejscownika całkowicie (i graficznie, i fonicznie) zanika podwójne t na rzecz samego ci [ć]. A zatem zarówno wymawiamy, jak i piszemy Poczobucie [poćobuće], a nie „Poczobutcie”.

Pamiętajmy więc: Beckett – o Becketcie [bekeće], ale Poczobutt – o Poczobucie [poćobuće].